

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2406/2019
15.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Бранка Станића, др Драгише Б. Слијепчевића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у радном спору тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ АД ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 бр.1431/18 од 13.05.2019. године, у седници већа одржаној 15.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 бр.1431/18 од 13.05.2019. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 бр. 1431/18 од 13.05.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 бр.1211/14 од 08.06.2016. године исправљена решењем о исправци тога суда П1 бр.1211/2014 од 10.02.2017. године, тако што се: усваја тужбени захтев тужиоца АА из ... па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да му исплати на име мање исплаћене зараде за период од априла 2011. године закључно са октобром 2012. године и то:

- за месец април 2011. године износ од 6.273,99 динара, са законском затезном каматом почев од 10.05.2011. године па до исплате;
- за месец мај 2011. године износ од 5.721,41 динар, са законском затезном каматом почев од 10.06.2011. године па до исплате;
- за месец јуни 2011. године износ од 6.820,66 динара, са законском затезном каматом почев од 10.07.2011. године па до исплате;
- за месец јул 2011. године износ од 5.602,20 динара, са законском затезном каматом почев од 10.08.2011. године па до исплате;
- за месец август 2011. године износ од 5.651,95 динара, са законском затезном каматом почев од 10.09.2011. године па до исплате;
- за месец септембар 2011. године износ од 5.564,37 динара, са законском затезном каматом почев од 10.10.2011. године па до исплате;
- за месец октобар 2011. године износ од 5.596,34 динара, са законском затезном каматом почев од 10.11.2011. године па до исплате;
- за месец новембар 2011. године износ од 5.953,88 динара, са законском затезном каматом почев од 10.12.2011. године па до исплате;

-за месец децембар 2011. године износ од 7.236,27 динара, са законском затезном каматом почев од 10.01.2012. године па до исплате;
-за месец јануар 2012. године износ од 7.243,18 динара, са законском затезном каматом почев од 10.02.2012. године па до исплате;
-за месец фебруар 2012. године износ од 6.933,19 динара, са законском затезном каматом почев од 10.03.2012. године па до исплате;
-за месец март 2012. године износ од 5.878,94 динара, са законском затезном каматом почев од 10.04.2012. године па до исплате;
-за месец април 2012. године износ од 8.833,31 динар, са законском затезном каматом почев од 10.05.2012. године па до исплате;
-за месец мај 2012. године износ од 8.360,80 динара, са законском затезном каматом почев од 10.06.2012. године па до исплате;
-за месец јун 2012. године износ од 6.213,37 динара, са законском затезном каматом почев од 10.07.2012. године па до исплате;
-за месец јул 2012. године износ од 6.208,32 динара, са законском затезном каматом почев од 10.08.2012. године па до исплате;
-за месец август 2012. године износ од 6.541,13 динара, са законском затезном каматом почев од 10.09.2012. године па до исплате;
-за месец септембар 2012. године износ од 6.245,72 динара, са законском затезном каматом почев од 10.10.2012. године па до исплате;
-за месец октобар 2012. године износ од 2.465,03 динара, са законском затезном каматом почев од 10.11.2012. године па до исплате, у року од 15 дана.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове целог парничног поступка од укупно 150.045,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1211/14 од 08.06.2016. године која је исправљена решењем тога суда П1 1211/14 од 10.02.2017. године, утврђено је да је тужба у делу исплате зараде из добити за 2011. и 2012. годину повучена и поступак у том делу обустављен. Одбијен је тужбени захтев за исплату мање исплаћене зараде за период од априла 2011. године закључно са октобром 2012. године према појединачним месечним износима са затезном каматом од доспелости до исплате као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка са затезном каматом од пресуђења па до исплате. Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 10.030,00 динара.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 1431/18 од 13.05.2019. године, одбио жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Новом Саду П1 1211/14 од 08.06.2016. године исправљену решењем тога суда од 10.02.2017. године, у одбијајућем делу и у обавезујућем делу одлуке о трошковима.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, с позивом на члан 404. став 1. ЗПП, због погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној на основу члана 404. став 1. ЗПП. Наиме, правни став заузет у побијаној одлуци којим је одлучено о праву тужиоца на исплату мање исплаћене зараде за тражени период, одступа од устаљене судске праксе.

На основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене од 01.06.2006. до 15.10.2012. године, када му је престао радни однос на основу споразума о престанку радног односа од 27.09.2012. године уз исплату накнаде у износу од 2.892.136,29 динара, умањену за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог. У периоду од 01.11.2009. до јануара 2013. године, тужени је доносио појединачне одлуке о утврђивању вредности коефицијента 1. основне зараде. Утврђивање цене рада за коефицијент 1 основне зараде по наведеним одлукама, вршено је на основу кретања индекса трошкова живота и потрошачких цена. Чланом 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године који су закључили Влада РС, тужени, репрезентативни синдикати код послодавца и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије и Града, прописано је да се тужени као послодавац обавезује да одмах након преузимања „ББ“ изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15%, а у односу на месец који је претходио преузимању „ББ“ АД уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота и реалног раста у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења овог СП (17.06.2008. – 31.12.2012. године).

Према члану 10. Социјалног програма (СП), послодавац се обавезао да обезбеди да се реална вредност зарада која је утврђена чланом 9. овог СП не смањује. Послодавац се обавезао да ће запосленима сваке године по завршном рачуну исплаћивати зараду из добити – профита у висини од најмање 10% од исте, остварене по годишњем обрачуну, а сразмерно учешћу њихових зарада у годишњем фонду зарада.

Тужени је преузео „ББ“ АД 11.02.2009. године и у спорном периоду исплаћивао је тужиоцу зараду у складу са уговором односно анексима уговора о раду, одредбама КУ и општим актима којима је уређена исплата зараде и других примања код туженог. Тужени је 21.05.2009. године под бр. 01-1/1192-1 донео Правилник о исплати премије запосленима у „ББ“ АД у коме је основним одредбама предвиђено да се Правилник уводи искључиво ради решавања питања везаних за награђивање запослених (сва остала питања регулишу се колективним

уговором), с циљем да се у краткорочној и дугорочној перспективи достигне повећање нивоа мотивације запослених за повећање успешности друштва и повећање нивоа личне успешности запослених. Овим Правилником предвиђене су четири врсте мотивационог награђивање за достизање посебних циљева у друштву: квартална премија, годишња премија, пројектна премија и премија за посебна достигнућа, при чему је констатовано да премије нису стални део зараде запослених и да се исплаћују на основу посебне одлуке генералног директора у случају стабилног финансијског стања друштва. Под нестабилним финансијским стањем друштва подразумева се системски негативан резултат – два и више месеца за редом. На основу одлуке бр.01-1/996 од 30.04.2009. године коју је донео генерални директор туженог, тужени је свим запосленима сем менаџера прве и друге групе исплатио једнократни додатак на априлску зараду у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. КУ за „ББ“ АД за април месец. На основу налаза и мишљења судског вештака финансијске струке утврђена је висина потраживања тужиоца по основу неизвршеног једнократног и трајног увећања зарада од 15% по члану 9. СП у спорном периоду у појединачно опредељеним месечним нето износима који укупно износе 119.254,06 динара. По основу премије и бонуса тужилац је у наведеном периоду примио укупно 81.239,05 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован, са образложењем да Социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим је радом престала потреба и друге активности.

Становиште нижестепених судова није правилно. Социјални програм за „ББ“ АД ..., на основу Споразума Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО „ВВ“ акција Компаније „ББ“, АД ..., која чине 51 оснивачког капитала, као и Колективног уговора за „ББ“ АД ..., потписници су у име Владе Републике Србије – Министарство рударства и енергетике Републике Србије, у име Друштва за потраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „ББ“, АД ... – председник Управног одбора и генерални директор, репрезентативни синдикати код послодавца: јединствена синдикална организација „ББ“ АД ... и јединствена синдикална организација „ГГ“ ..., репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије и гране, Самостални синдикат радника енергетике и „ДД“ Србије и синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС „ЂЂ“. С обзиром на потписника овог програма, одређење његовог трајања (до 31.12.2012. године) и садржину програма може се закључити да је у питању Посебан колективни уговор из члана 246. Закона о раду (Закон о раду из 2005. године). По члану 256. истог закона, општи и посебан колективни уговор непосредно се примењују и обавезују све послодавце који су у време закључивања колективног уговора чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора.

У члану 6. став 2. Социјалног програма предвиђено је да ће се овај социјални програм примењивати као самостални општи акт, чија је важност до 31.12.2012. године. Чланом 9. послодавац се обавезује да одмах након преузимања НИС-а изврши једнократно и трајно повећање зарада запослених у висини од 15% а у односу на месец који је претходио преузимању ББ, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота плус реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења овог социјалног програма.

Имајући у виду учеснике (потписнике) време његовог трајања (3 године до 31.12.2012. године), нарочито садржину програма (дефинисање делатности, котирања акција, преузимање акција, заштите радног односа, заштите економског и социјалног положаја запослених, стандард запослених, вишак запослених, проценат увећања зараде), социјални програм се може уподобити колективном уговору из члана 247. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05), у вези члана 240. Закона о раду, јер се њиме одређују права и обавезе из радног односа.

Без обзира на назив акта (погрешно обележавање не штоди) овако закључени социјални програм има карактер општег акта – колективног уговора који је тужени првобитно признао испуњавајући га (такво одређење дали су и његови потписници у члану 6. став 2) и примењује се непосредно. Имајући у виду да је послодавац у овако потписаном акту предвидео повећање зарада запослених једнократно и трајно и да своју обавезу није испунио (осим за један месец) тужилац основано потражује исплату разлике у заради. Ово потраживање представља разлику између исплаћене зараде по анексима уговора о раду и зараде која би тужиоцу припала по закљученом социјалном програму (којим је послодавац предвидео повећање зарада запослених једнократно и трајно у висини од 15%) и застарева за три године (члан 196. Закона о раду). Имајући у виду наведено, као и датум подношења тужбе, ревизијски суд је преиначио нижестепене пресуде и тужиоцу досудио тражену накнаду у износима утврђеним налазом и мишљењем судског вештака.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Како је Врховни касациони суд преиначио нижестепене пресуде, то је на основу члана 165. став 2. ЗПП и чланова 153. и 154. ЗПП, одлучио о свим трошковима поступка, па је обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове у укупном износу од 138.045,00 динара. Трошкови поступка се односе на састав тужбе 6.000,00 динара, за састав два образложена поднеска по 6.000,00 динара, односно укупно 12.000,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 7.500.000,00 динара (30.000,00 динара), за приступ на три неодржана рочишта по 3.750,00 динара (13.500.000,00 динара), на име трошкова вештачења 16.000,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара и за састав ревизије 24.000,00 динара, на основу Тарифног броја 13, 15. и 16. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Сл. гласник РС“, бр.121/12). Такође му припадају трошкови судских такси на тужбу од 4.060,00 динара и пресуду 12.185,00 динара, на ревизију 8.120,00 динара и на ревизијску одлуку 12.185,00 динара према Тарифном броју 1,

тачка 1. и 5. Тарифном броју 2, тачка 1. и 11. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Сл. гласник РС“, бр.28/94 ...106/15).

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић